

Kronika 1989

OBSAH

Hospodárstvo	4
Rok v OZKN	4
Rok v SPP	4
Sadzby za odber plynu	4
Náhrada za asfalt	4
Týždeň pracovnej iniciatívy	5
V SPP moderne	5
Väzba kníh	5
V plnení plánu	5
Nákup úrody	5
Žatva	5
Hodnotenie úloh vo VVaK	6
Cestári pripravení	6
CK Čedok	6
OPKS 30 ročný	6
Dodávky poľnohospodárov	6
Rok 1989 v priemysle	7
ČSAD	7
Spoje	7
Rok 1989 v poľnohospodárstve	7
Rok 1989 v službách	7
Rok 1989 v stavebníctve	7
Rok 1989 v doprave	8
Rok 1989 v obchode	8
Rok 1989 v športvýrobe	8
Budovanie mesta	8
Prístavba III. MŠ	8
Socha L. Svobodu	8
Na pomoc stavebníkom	9
Nové lokality pre stavebníkov	9
Nové byty	9
Obyvateľstvo	9
Ocenenie práce	9
Jubilant	10
Za zásluhy	10
Pohrebné služby v meste	10
Ocenenie práce	10
Pomoc starším občanom	11
Pohľad do matriky	11
Sobáše	11

Politický a verejný život	11
Dukla zvýši náklad	11
Okresná poľnohospodárska správa zrušená	11
Nový sprievodca	12
Súdruh Michal Špak na návšteve	12
Dni rozprávkovej kuchyne	12
Mestská konferencia SZŽ	12
44. výročie oslobodenia mesta	12
Nový riaditeľ OPBH	12
Rokovala rada riaditeľov	13
Celosvetový socialistický záväzok	13
Okresná konferencia SZŽ	13
Návšteva viceprezidenta	13
Výročie februára	13
Nový okresný prokurátor	14
Právna pomoc odborárov	14
Okresná konferencia SZM a PP	14
Návšteva zo severných Čiech	14
Oslava 1. mája	14
40. rokov PO SZM	14
Nový predseda OOR	15
Putovná štandarda spojárom	15
40. rokov ČSAD	15
Deň stavbárov	15
15. stretnutie troch generácií	15
Súdruh Vasil Biľak na návšteve okresu	16
Návšteva veteránov	16
45. výročie KDO	16
Rad práce	16
Nežná revolúcia	16
Zdravotníctvo	17
Okresná konferencia ČSČK	17
Čestný titul Zaslúžilý lekár pre MUDr. Jana Ivana	18
Chrípka	18
Nedostatok lekárov	18
Oddelenie klinickej biochémie	18
VI. Poddukelské lekárske dni	19
Nezabudli na dôchodcov	19
Nemocnica v číslach	19
Kultúra	19
15. svidnícky divadelný festival	19
Detský tanečný súbor Makovička	20
FFP – zima '89	20
Dukelské múzeum zatvorené	20

Galaprogram	20
175. výročie narodenia T. H. Ševčenka	20
Burza Kníh	21
Trinásta jar	21
Okresná prehliadka ZUČ JRD	21
Výstava obrazov, sôch a grafiky	21
XXXV. slávnosti 14.-18.6	21
Pre mládež	22
Spríevodca po galérii	22
Seminár k 45. výročiu KDO	22
Klub VTČM začína	23
FFP – leto '89	23
Skansen v lete	23
Svidnícka hudobná jeseň	23
Školstvo	23
Ocenenie práce	23
Deň učiteľov	24
Dvojzmennosť	24
Letné pionierske tábory	24
Nové SOUO	24
O škole	25
SOUS v meste	25
Šport	25
Okresné majstrovstvá vo volejbale	25
Výstup na Nástavok	25
Škola šmyku	25
Zimný zraz turistov	26
Malá biela stopa	26
Klub športového potápania Koral	26
Beh ulicami mesta	26
VI. ročník Behu mieru Údolím smrti	26
30. ročník Behu mieru	27
Plavecký maratón	27
OZKN pred novým súťažným ročníkom	27
42. majstrovstvá ČSSR v DPBZ	27
Počasie	27

Hospodárstvo

Rok v OZKN

V OZKN Svidník splnili úlohy závodu vo všetkých ukazovateľoch. Výrobu splnili na 101%. Prekročil sa plánovaný vývoz do socialistických a nesocialistických štátov a trhové fondy. Prekročil sa aj plánovaný zisk a priemerný zárobok na jedného pracovníka sa splnil skoro na 105 percent.

Rok v SPP

Plánované úlohy roku 1988 zamestnanci v SPP Svidník splnili tak vo výrobe tovaru v plnení zisku i v upravených vlastných výkonoch. Exportné úlohy prekročili o vyše 25 miliónov korún. V investičnej výstavbe sa prestavalo skoro 2 milióny korún. Zrealizovala sa výstavba skladu olejov a mazadiel, stavebne bola ukončená hala pre šopovanie, začali sa práce na výstavbe skladu MTZ a na zateplení skladu reziva. Do prevádzky sa odovzdala jedna striekacia kabína. Začalo sa s výstavbou MŠ a DJ o kapacite 155 detí. Do prevádzky sa zaviedlo robotizované pracovisko pre sústruh R 63 NC s priemyselným robotom PR 16. Do prevádzky sa zaviedla leštička nerezových plechov Johansson.

Zrealizovala sa výroba vyvíjačov riadených atmosfér typov E 10 a ENDO, ďalej pomocných štartovacích zdrojov a nerezových ohrievačov vody. Boli ukončené overovacie série narážacky NAVA, pieskovaného brúsu a pílky na kosti. Pred dokončením je overovacia séria miešačky UNI 160.

Sadzby za odber plynu

Postupne sú v meste napájaní odberatelia zemného plynu priamo, bez plynomerov. Z dôvodov dispozícií medzi dodávkami a potrebami plynomerov pre domácnosti vydal Federálny cenový úrad výmer, ktorým sa stanovujú pevné mesačné paušálne úhrady a sadzby za odber plynových palív pri pripojení bez plynomeru. Pevné mesačné úhrady za odber zemného plynu pri pripojení bez plynomeru u plynového sporáka sa stanovujú podľa počtu členov domácnosti následne:

1 osoba – 14,50 Kčs	4 osoby – 23,00 Kčs
2 osoby – 17,00 Kčs	5 osôb – 25,00 Kčs
3 osoby – 19,00 Kčs	6 a viac osôb – 31,00 Kčs

Náhrada za asfalt

Zima aj keď nebola tuhá, predsa zanechala na cestách stopy v podobe výtlkov, výmoľov. Pracovníci Okresnej správy ciest zalievajú tieto nerovnosti studenou tekutou hmotou s názvom liquasfalt. Je to náhradné spojivo za ťažko dostupný asfalt.

Týždeň pracovnej iniciatívy

Na počesť významných výročí – 119. výročie narodenia V. I. Lenina, 45. výročia SNP, 70. výročia vyhlásenia Slovenskej republiky rád a 44. výročia oslobodenia Československa Sovietskou armádou sa v týždni od 17. -22. apríla 1989 organizoval týždeň pracovnej iniciatívy.

V SPP moderne

Koncom apríla uskutočnila skupina odborníkov z Východonemeckého podniku Infrarob Oranienburg funkčné skúšky zariadenia tejto firmy na povrchovú úpravu výrobkov.

Väzba kníh

Prevádzka kníhviazačstva OPKS vo Svidníku sa presadzuje čoraz viac svojimi kvalitnými službami. Svedčia o tom aj zápisy v knihe prianí a sťažností, ale i slová uznania od zákazníkov. V prevádzke robia kvalitné tlačenie nápisov, viazanie kníh, opravu starých kníh. Písmena tlačia zlatou, bielou, červenou a striebornou fóliou. Práce robia pre organizácie a jednotlivcov. Kolektív tvoria Emília Giňovská, Darina Novotná – vedúca prevádzky a Eva Kačurová.

V plnení plánu

Okresný stavebný podnik – polročné plánované úlohy vysoko prekročil. ČSAD – verejná nákladná doprava prepravila za 1. polrok 325 tisíc ton tovaru. OPKS – podľa predbežných výsledkov polročné úlohy splnil vo všetkých ukazovateľoch. Plán výkonov v objeme 27 690 000 korún splnil na 104,9%. Plánované tržby od obyvateľstva boli prevýšené o 3,6%. Produktivita práce z redukovaných výkonov bola prevýšená o 9,7% a dosiahla hodnotu 47 195 korún na pracovníka.

Nákup úrody

Nákup úrody, ktorý v minulosti zabezpečoval PNZZ (Poľnohospodársky nákupný a zásobovací závod) a ktorý sa dňom 1.1.1989 pričlenil ku koncernovému podniku Bardejov, zabezpečujú podľa plánu. Do štátnych fondov majú nakúpiť 5 785 t obilia, do fondu krmív ďalších 10 200 t obilia a 2 000 t repky olejnej, ďalej 52 t ostatných rastlinných výrobkov a 310 t úsuškov. Problém však je, že skladové kapacity majú iba na 10 000 ton.

Žatva

Tohtoročná žatva aj napriek nepriazni počasia (ochladenie) sa v posledných augustových dňoch prehupla už do druhej polovice. Okrem repky olejnej, ktorá už bola vyzberaná z celej plochy 916 ha sú zožaté aj obilniny z vyše polovice plánovaných plôch.

Ozimný jačmeň bol zobrať z celej plochy 366 hektárov. Veľmi dobre prebieha aj trhanie ľanu.

Hodnotenie úloh vo VVaK

Koncom októbra sa zišli pracovníci svidníckeho závodu Východoslovenských vodární a kanalizácii, aby zhodnotili dosiahnuté výsledky svojej práce.

Úlohy plánu za uplynulý rok splnili vo VVaK na 102,8 percent. Najväčšie problémy vodárom spôsobujú skryté poruchy na vodovodnej sieti, ktorých vyhľadávanie je často obtiažne a trvá i niekoľko dní. Za 1. polrok roku 1989 sa vo Svidníku vyskytlo 34 porúch. Brzdou pri odstraňovaní porúch a úprave rozkopaných miest je nedostatok betónovej a asfaltovej zmesi. Chýba aj vodárenský materiál a náhradné súčiastky do dopravných a stavebných strojov. Stále ostáva vysoké percento závadnosti odobratých vzoriek vody.

Cestári pripravení

Okresná správa ciest vo Svidníku má 400 kilometrov štátnych ciest I. až III. triedy. V zimnom období bude udržiavať 354 km, ostatné úseky nie sú spôsobilé pre automobilovú dopravu. Stroje a mechanizmy na zimnú údržbu ciest sú teraz 9.11. v dobrom technickom stave, ich potrebný počet bude na základe zmeny doplnený z DZ ČSAD a niektorých JRD.

CK Čedok

Cestovná kancelária Čedok patrí medzi prvé hospodárske organizácie v meste a okrese, ktoré splnili celoročné úlohy. Už koncom októbra dosiahli v CK Čedok tržby vo výške 9 miliónov korún, čím prekročili úlohy celoročného plánu o vyše 5 percent.

Na zahraničných zájazdoch utŕžili 3,5 milióna korún, na tuzemských 3,8 milióna korún.

OPKS 30. ročný

Začiatok decembra si Okresný podnik komunálnych služieb vo Svidníku pripomenul 30. výročie svojho založenia. História podniku priblížil jeho terajší riaditeľ Ing. Ján Noga. Súčasnosť OPKS je rámovaná tohtoročným aprílom, kedy bol zriadený OPKS ako štátny podnik. Dnes má podnik 86 prevádzok, v ktorých pracuje asi 450 pracovníkov.

Dodávky poľnohospodárov

Na úseku živočíšnej výroby pokračuje v našich JRD plnenie nákupných úloh. Za doterajšie obdobie (december) v tomto roku plán v dodávke jatočných zvierat je plnený na 107 a pol percenta, pričom dodávka jatočného hovädzieho dobytku bola prekročená o vyše 12 percent. Napriek tomu sa neplní dodávka jatočných teliat, ktorá sa zatiaľ realizovala len na 36 percent. Nižšie je aj plnenie dodávok jatočných ošípaných a hydiny, kde úlohy plnia len na 80-90%.

Rok 1989 v priemysle

Priemyselná výroba sa v okrese splnila na 100,6 %, index rastu oproti roku 1988 je skoro 122 percent. Na exportných úlohách sa podieľali tri priemyselné organizácie (OZKN, Tesla, SPP). Celkove boli splnené na 102,8 %, vývoz do socialistických štátov bol prevýšený o 2,7 a do nesocialistických o 6,3 percent.

ČSAD

Vo svidníckom dopravnom závode majú k dispozícii 71 autobusov, potrebovali by však najmenej 78. Ich technický stav nie je na potrebnej úrovne a niektoré už mali byť dávno vyradené z osobnej prepravy.

Spoje

Služby poskytované spojmi spočívajú v poštovej prevádzke v zabezpečení Poštovej novinovej služby a v prenose informácií a automatizácii vývojových zariadení. Vývoj vybavenosti telekomunikačnej siete telefónmi má stúpajúci trend (v roku 1981 bolo v okrese inštalovaných 2 380 hlavných telefónnych staníc, v roku 1988 už 3 070). Napriek zvyšovaniu tempa telefonizácie sa nedarí v plnej miere uspokojiť potreby občanov a organizácií. Koncom prvého polroka bolo evidovaných 276 nevybavených žiadostí o zavedenie telefónu.

Rok 1989 v poľnohospodárstve

Poľnohospodárke podniky okresu sa s nákupnými úlohami až na nákup mlieka vyrovnali. Štátny nákup jatočných zvierat preplnili o 7,4 %. Dodávku jatočných teliat splnili iba na 33,1 %. Tú však realizujú výlučne z porážok.

Dodávku jatočnej hydiny splnili na 106,4 %. Nákup vajec zrealizovali na 100,7 %. Celkové dodané množstvo mlieka predstavovalo 18 235 000 litrov, čím plán nespĺnili o 1,8 percenta.

Rok 1989 v službách

Štátny podnik komunálnych služieb splnil výkony v objeme 55,4 milióna korún, čím prekročil plán o 2,6 percenta a zaznamenal rast oproti roku 1988 o 6,4 percenta.

Tržby od obyvateľstva predstavujúce poskytovanie služieb vrátane predaja výrobkov, boli splnené na 105,1 %. V podniku priemerne pracovalo 442 pracovníkov, do plánovaného stavu chýbali traja oproti roku 1988 ich bolo viac o sedemnást'.

Rok 1989 v stavebníctve

Stavebný podnik, štátny podnik Svidník sa s úlohami roka 1989 úspešne vyrovnal. Upravené vlastné výkony zrealizoval na 111,3 percenta. Stavebné práce vykonané na základe dodávateľských zmlúv boli prekročené o 9 miliónov 140 tisíc korún, práce vykonané

vlastnými pracovníkmi, podnik prekročil o viac ako päť miliónov korún. Podnik však neplní stav pracovníkov, chýbalo ich 24.

Rok 1989 v doprave

Nákladná doprava ČSAD v uplynulom roku prepravila 641 tisíc ton tovaru, čo predstavuje 91,6 % z ročného plánu. Plán výkonov v tonokilometroch bol zrealizovaný na 98,7 %. Osobnou dopravou sa v minulom roku prepravilo 8 miliónov 209 tisíc osôb. Tržby podnik splnil na 98,1 %.

Rok 1989 v obchode

Štátny podnik Reštaurácie, stanovený ročný plán prevýšil skoro o dva milióny korún. Plán pracovníkov nesplnil o 2 (dvoch).

Družstevný podnik Jednota ročné plánované úlohy splnil na 102,7 percenta. Nad'alej pretrvávajú problémy v zásobovaní priemyselným tovarom. Je nedostatok farebných televízorov, mrazničiek, nábytku, plynových kotlov a podobne.

Rok 1989 vo športvýrobe

Svidnícke stredisko Lopty, výrobné družstvo športvýroba Bardejov, v uplynulom roku vyrobili tovar za 13 miliónov 778 tisíc korún. Tým prekročili stanovený plán o viac ako 298 tisíc korún a úlohy splnili na 102,2 percenta. V roku 1989 ušili skoro 49 a pol tisíc lôpt. Takmer 100 pracovníkov šije futbalové a volejbalové kožené lopty a okrem toho aj zvršky na koženú obuv. Ich výrobky majú mená Mistrál, Bard, Junior.

V roku 1990 majú podľa plánu ušiť 50 tisíc futbalových a volejbalových lôpt.

Budovanie mesta.

Prístavba III. MŠ

V tretí februárový týždeň sa v Detských jasliach a materskej škole na ulici Ľudovíta Štúra (III. MŠ) konal slávnostný akt odovzdania do užívania prístavby pre 60 detí predškolského veku. Na slávnostnom akte sa zúčastnil člen predsedníctva a tajomník OV KSS Jozef Cahajla, ktorý prestrihol pásku a tým zahájil prevádzku v budove. Akciu za takmer dva a pol milióna korún za dvanásť mesiacov realizoval OSP a STAS Svidník. Zahájením prevádzky sa podarilo doriešiť zaškolenosť 5-6 ročných cigánskych detí v meste. Jednu triedu vyčlenia pre deti s postihnutým zrakom, tým sa častejšie bude venovať očná lekárka.

Riaditeľkou III. MŠ je Anna Popovcová.

Socha L. Svobodu

Na námestí Slobody vo Svidníku začali s prípravou na osadenie bronzovej plastiky armádneho generála Ľudvíka Svobodu, čestného občana mesta Svidník v nadživotnej veľkosti

– 315 cm. Pôdorys bude mať tvar štvorca o rozmeroch 27 x 27 m. Plastika má byť umiestnená na žulovom podstavci veľkosti 1,2 x 1,2 x 1,5 m. (obrazová príloha č. 15)

Na pomoc stavebníkom

Dňa 1. júla 1989 nadobudla platnosť vyhláška Federálneho ministerstva financií, Ministerstva financií, cien a miezd ČSR, Ministerstva financií, cien a miezd SSR a predsedu štátnej banky československej, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška 4.136/1985 ZS – finančnej, úrokovej a inej pomoci družstevnej – individuálnej bytovej výstavbe a modernizácii rodinných domov v osobnom vlastníctve. V súlade s programovým vyhlásením vlády ČSSR a na základe uznesenia vlády ČSSR č. 126 20. apríla 1989 zvýšili sa štátne príspevky poskytované na individuálnu výstavbu rodinných domov. Nová úprava umožňuje poskytnúť štátny príspevok pri výstavbe rodinného domu stavebníkom – mladým manželom počas výstavby do troch rokov až 150 000 Kčs, ostatným stavebníkom za rovnakých podmienok až 80 tisíc Kčs. Tento príspevok v oboch prípadoch môže byť ďalej zvýšený o ďalších 20 tisíc Kčs pri skupinovej výstavbe rodinných domov a ďalšie príspevky pri splnení podmienok, ktoré uvádza vyhláška.

Podmienkou poskytnutia zvýšeného príspevku mladým manželom bola, aby obaja manželia v roku uzavretia zmluvy o poskytnutí štátneho príspevku boli mladší ako 35 rokov alebo tento vek v uvedenom roku dosiahli.

Nové lokality pre stavebníkov

Posledné zvýhodnenia stavebníkov individuálnej bytovej výstavby zvýšilo záujem občanov o výstavbu vlastných rodinných domov. Žiaľ stavebníci narazili na problém, nedostatok stavebných pozemkov. K 1. októbru 1989 bolo vo Svidníku evidovaných 131 žiadostí o pozemok. Z nich záujemcov do 35 rokov bolo 75. Plné pokrytie záujemcov o stavebné pozemky v obidvoch mestách bude až v roku 1993-1994, kedy bude vo Svidníku k dispozícii vyše 100 pozemkov nad Strojárňami potravinárskeho priemyslu. Náhradné lokality vo Svidníku sú pozemky za OÚNZ a pod Domom smútku.

Nové byty

Pri budovaní mesta sa neobišla ani bytová výstavba. Aj keď v komunálne bytovej výstavbe nedokončili a neodovzdali žiaden nový byt, v individuálnej bytovej výstavbe bolo dokončených 26 nových domov.

Obyvateľstvo.

Ocenenie práce

Koncom januára 1989 odovzdal vedúci tajomník OV KSS vo Svidníku RSDr. Jozef Bilas štátne vyznamenanie Za obetavú prácu pre socializmus Michalovi Mičákovi, pracovníkovi ONV. Pri tejto príležitosti ocenil dlhoročnú prácu M. Mičáka ako vodiča nielen

na ONV, ale aj v predošlých zamestnaniach, kde dokopy najazdil vyše 2 milióny kilometrov bez nehody.

Tajomník OV KSS Ján Kiza odovzdal pri príležitosti životného jubilea medailu Za rozvoj Východoslovenského kraja Márii Baraníkovej, inšpektorke Štátnej banky československej, pobočky Svidník. Členka strany od roku 1959 už 35 rokov pracuje v službách Štátnej banky československej. Veľmi aktívne pracuje v Okresnej kontrolnej a revíznej komisii KSS a už skoro 20 rokov je členkou výboru ZO KSS.

Pri príležitosti dňa učiteľov bol za svoju dlhoročnú (34 rokov) učiteľskú prácu ocenený aj učiteľ II. ZŠ vo Svidníku Anton Horvát. Bol mu udelený diplom Východoslovenského KNV.

Jubilant

Významného životného jubilea 50. narodenín sa dožil Juraj Piruch, vedúci tajomník OV ČSZTV vo Svidníku. Pri príležitosti jeho životného jubilea bola ocenená dlhoročná práca Juraja Pirucha na úseku telovýchovy a športu. Člen predsedníctva ÚV ČSZTV a vedúci tajomník Vs KV ČSZTV v Košiciach Rudolf Horváth mu odovzdal Verejné uznanie II. stupňa za zásluhy o rozvoj československej telesnej výchovy.

Za zásluhy

Tajomník OV KSS Ján Kiza prijal v piatok 14. júla riaditeľa Okresnej údržby miestnych komunikácií vo Svidníku Petra Jacenka pri príležitosti 50-tych narodenín. Odovzdal mu medailu Za zásluhy a rozvoj Východoslovenského kraja a pozdravný list predsedníctva OV KSS a predsedu ONV Ing. Jozefa Grúsa.

Češť jeho svetlej pamiatke.

Pohrebné služby v meste

K životu patrí neodvratne smrť. V týchto ťažkých chvíľach prichádzajú na pomoc pracovníci Domu smútku vo Svidníku, aby pomohli urobiť potrebné úkony pri organizovaní smútočného aktu a pohrebu. Od júla 1989 sú počas voľných dní a sviatkov pripravení vždy dvaja pohotovostní vodiči pohrebného auta – autofurgonu. Vodič, ktorý má službu, predá pozostalým rakvu priamo v Dome smútku. Rozpis služieb vodičov je vždy uverejnený na dverách pohrebníctva a v Dome smútku.

Ocenenie práce

Vedúci tajomník OV KSS Jozef Bilas prijal vo štvrtok 27.7.1989 vrchnú sestru ortopedického oddelenia OÚNZ Annu Lukešovú. Pri príležitosti narodenín jej odovzdal štátne vyznamenanie Za obetavú prácu pre socializmus a pozdravný list predsedníctva OV KSS.

Pomoc starším občanom

Domov dôchodcov vo Svidníku, ktorý je zariadením Okresného ústavu sociálnych služieb už vyše 20 rokov, slúži občanom, ktorí kvôli trvalým zmenám zdravotného stavu potrebujú komplexnú starostlivosť. Domov dôchodcov však poskytuje aj možnosť prechodného ubytovania pre tých starších ľudí, ktorých deti, príbuzní a iní opatrovatelia musia odísť a o starých občanov by sa nemal kto postarať. V Domove dôchodcov nájdú na prechodný čas spoločnosť, primerané pohodlie i všestrannú starostlivosť.

Záujmy o tieto formy pobytu sa môžu informovať na okresnom ústave sociálnych služieb vo Svidníku, ul. (Partizánska) SNP 301/6 alebo na telefónnom čísle 225 34.

Pohľad do matiky

V roku 1989 prišlo vo Svidníckej nemocnici na svet 187 Svidníčanov, chlapcov a dievčat. Najviac bolo narodených v mesiaci máj – celkom 24 a apríl 21; v marci a v septembri sa narodilo zhodne 19 detí. Najmenej deti sa narodilo v mesiacoch jún a február – celkom 10 detí.

Každý, kto sa narodí musí aj zomrieť. Týchto smutných udalostí bolo vo svidníckych rodinách celkom 48. Z toho 30 zomrelých boli muži, 18 zomrelých boli ženy. Z uvedeného počtu v Domove dôchodcov zomrelo celkom 15 ľudí, z toho 9 mužov a 6 žien.

Sobáše

V roku 1989 uzavrelo manželstvá v meste celkom 99 mladých manželov. Najviac sobášov bolo v mesiaci októbri 15, najmenej v mesiaci december 0, január štyri, február desať, marec jeden, apríl osem, máj štyri, jún dvanásť, júl desať, august desať, september trinásť, október pätnásť, november dvanásť, december nula.

Politický a verejný život.

Dukla zvýši náklad

Ministerstvo kultúry SSR oznámilo redakcii okresných novín Dukla, že počnúc prvým januárom 1989 sa zvýši jednorazový náklad okresných novín z tritisíc na tritisíc päťsto.

Okresná poľnohospodárska správa zrušená

Dňom 1.1.1989 bola v zmysle nových zásad hospodárskeho mechanizmu zrušená OPS vo Svidníku ako stredný článok riadenia. Dňom 1.1.1989 bolo zriadené okresné oddelenie Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR ako súčasť jedného riadiaceho centra. Tvorí ho útvar riaditeľa, kde má byť vykonávaná činnosť na úseku kádrovej práce, zvláštnych úloh a obrany, kontrolnom, právnom a vnútornej správy. Ďalej to budú dva úseky a to plánovania a ekonomiky a úsek výrobnotechnického rozvoja. Počet pracovníkov sa pre okresné oddelenie Svidník stanovil na 15 technicko-hospodárskych pracovníkov a dvoch vodičov.

Nový sprievodca

V prvých dňoch nového roka vyšla v bratislavskom vydavateľstve Príroda, propagačná brožúra Sprievodca okresom Svidník. Vydal ju ONV nákladom 17 000 výtlačkov. Obsahuje úvodnú textovú časť a sedemdesiatsedem reprodukcí farebných fotografií.

Súdruh Michal Špak na návšteve

Dňa 17.1.1989 prišiel do nášho mesta na pracovnú návštevu súdruh Michal Špak, člen ÚV KSČ a vedúci tajomník Vs KV KSS. V popoludňajších hodinách navštívil súdruh Michal Špak OZKN Svidník. (obr. č. 1)

Dni rozprávkovej kuchyne

Reštaurácie štátny podnik prišli v polovici januára s novým nápadom. Vo svojom zariadení reštaurácia Družba uskutočnila Dni rozprávkovej kuchyne pre dospelých v dňoch 23.-27.1. 1989.

Okrem rozprávkových jedál, rozprávkovo ozdobili i interiér reštaurácie a aj obsluhujúci personál bol oblečený do rozprávkových šiat. (obr. č. 5)

Mestská konferencia SZŽ

V sobotu 21.1.1989 sa zišlo vyše pol stovky delegátok na mestskej konferencii SZŽ vo Svidníku. Na konferencii sa zúčastnila delegácia okresných stranických a štátnych orgánov na čele s RSDr. Jozefom Bilasom. Rokovanie konferencie pozdravili pionieri III. ZŠ vo Svidníku. Konferencia sa uskutočnila v ObKS na sídlisku Utra. Správu o činnosti MsV SZŽ za obdobie minulých dvoch rokov predniesla Mária Peregrimová. Konferencia sa skončila schválením plánu práce a zvolením nového mestského výboru SZŽ, na čele ktorého bude stáť Mária Hrešková.

44. výročie oslobodenia mesta

Vo štvrtok 19.1.1989 sme si pripomenuli 44. výročie oslobodenia mesta sovietskou armádou pietnymi aktmi pri pamätníkoch na Dukle a vo Svidníku a akadémiou v kinosále Ms kultúrneho strediska. Delegáciu stranických a štátnych orgánov viedol vedúci tajomník OV KSS s. Jozef Bilas.

Nový riaditeľ OPBH

Predsedníctvo okresného výboru KSS pri prerokovaní kádrových otázok v súvislosti s odchodom na zaslúžilý odpočinok, uvoľnilo z funkcie riaditeľa OPBH Jozefa Kuruca a na jeho miesto schválilo Michala Majdáka, ktorý doteraz pracoval a politicky pracovník OV KSS.

Rokovala rada riaditeľov

Za účasti vedúceho tajomníka OV KSS Jozefa Bilasa a predsedu ONV Jana Harviša rokovali 20. januára členovia rady riaditeľov mesta Svidník. Pripomenuli si 44. výročie oslobodenia mesta a zhodnotili dosiahnuté výsledky v minulom roku. Predseda rady Ing. Ladislav Koudelka, riaditeľ OZKN, okrem iného hovoril o realizovaných akciách investičného charakteru. Konštatoval, že výstavba Ľudovej školy umenia s rozpočtovým nákladom sedem a pol milióna korún má za sebou 28 mesiacov. V roku 1988 bolo preinvestovaných tri milióny 800 000 korún, plnenie plánu na stopätnásť percent. Prestavaný objem predstavuje tritisíc päťsto brigádnických hodín. V tomto roku za prioritu budú považovať tak zo strany MsNV ako i OSP výstavbu stanice ČSAD.

Celosvetový socialistický záväzok

Členovia mestského výboru KSS vo Svidníku na svojom zasadnutí vyhodnotili plnenie minuloročného celomestského záväzku, ktorý mal hodnotu štyroch miliónov korún. Výsledkom úsilia bolo jeho prekročenie o pol milióna korún.

Na rok 1989 prijali občania 7 880 individuálnych a 430 kolektívnych záväzkov v úhrnej hodnote 4 200 000 Kčs. Na investičných akciách Z a pri zveľaďovaní svojho životného prostredia sa zaviazali odpracovať vyše dvestotisíc brigádnických hodín.

Okresná konferencia SZŽ

V sobotu 18.2.1989 sa vo veľkej zasadačke OV KSS uskutočnila okresná konferencia Socialistického zväzu žien. Za ústredné orgány SZŽ sa rokovania zúčastnila Ľudmila Korytárová. Delegáciu OV KSS viedol tajomník OV KSS Štefan Gima a predseda ONV Ján Harviš. Na záver rokovania sa konali voľby do Okresného výboru SZŽ. Novou predsedníčkou OV SZŽ sa stala Mária Čobirková a novou tajomníčkou Mária Fedorová. Rokovanie ukončili ženy Internacionálou. (pozri obr. prílohu č. 6)

Návšteva vicekonzula

V tretí februárový týždeň zavítal do okresného mesta vicekonzul Generálneho konzulátu ZSSR v Bratislave N. J. Prochoda. (pozri príloha č. 13)

Výročie februára

V podvečer 41. výročia februárového víťazstva sa vo Svidníku uskutočnilo slávnostné zhromaždenie pracujúcich a mládeže, aby si pripomenuli pamätné februárové dni roku 1948. Takmer tri tisícové zhromaždenie úvodným slovom privítal predseda ONV Ján Harviš. So slávnostným príhovorom vystúpil vedúci tajomník OV KSS Jozef Bilas. Slávnostné zhromaždenie sa skončilo Internacionálou. (obr. č. 2)

Nový okresný prokurátor

Z funkcie okresného prokurátora bol koncom februára uvoľnený JUDr. Ján Derevjanik v súvislosti s jeho obchodom na iné pracovisko. Pri tejto príležitosti vedúci tajomník OV KSS Jozef Bilas veľmi kladne ocenil doterajšiu prácu súdruha Derevjanika v našom okrese a odovzdal mu medailu Za rozvoj svidníckeho okresu. Do funkcie okresného prokurátora predsedníctvo OV KSS schválilo JUDr. Vladimíra Hrebeňáka.

Právna pomoc odborárov

O 1. marca 1989 začala na Okresnej odborovej rade vo Svidníku pracovať právna poradňa. Každý pondelok od 10. do 12. hodiny v budove okresnej odborovej rady budú skúsení pracovníci poskytovať právne rady výlučne z oblasti pracovného práva. Poradňa bude svoje rady poskytovať aj každú stredu v nepárnom týždni od 13. hodiny do 15:30 hodiny. Právne rady bude poskytovať každému členovi ROH po predložení členského preukazu a to bezplatne.

Okresná konferencia SZM a PP

V sobotu 8. apríla sa v zasadačke OV KSS zišlo viac ako 280 delegátov na okresnej konferencii SZM a PP (Socialistického zväzu mládeže a pionierskych pracovníkov). Delegáciu okresných straníckych a štátnych orgánov viedol súdruh Jozef Bilas, za ÚV SZM sa konferencie zúčastnil súdruh Augustín Čisár. Tajomník VsKV SZM odovzdal členom SZM svidníckeho okresu putovnú zástavu za najlepšie výsledky v kraji.

Návšteva zo severných Čiech

V stredu 12.4.1989 zavítala do nášho mesta trojčlenná delegácia funkcionárov z družobného okresu Litoměřice. Viedol ju tajomník tamojšieho OV KSČ Ján Čichovský. Hostí privítal vedúci tajomník OV KSS Jozef Bilas.

Oslavy 1. mája

Napriek tomu, že počasie neprialo tohtoročným oslavám Sviatku práce, neubralo nič na radostnej atmosfére, ktorú vytvárali dychovky pozývajúce ľudí do prvomájového sprievodu. Oslavy Sviatku práce otvoril predseda ONV Ján Harviš, ktorý privítal účastníkov a zaželel im príjemné prežitie dňa. Slávnostný príhovor predniesol potom vedúci tajomník OV KSS vo Svidníku Jozef Bilas. (obr. príloha – obr. č. 7-9)

40. rokov PO SZM

Pri príležitosti 40. výročia vzniku Pionierskej organizácie v Československu sa uskutočnil slávnostný aktív pionierskych pracovníkov. Zúčastnili sa na ňom vedúci tajomník OV KSS Jozef Bilas a predseda ONV Ján Harviš. Najlepším pionierskym oddielom potom

odovzdali medailu Za rozvoj svidníckeho okresu – Anne Paraničovej, Jánovi Pecuchovi, Alžbete Gojdičovej, Alexandrovi Soóšovi, Márii Gajdulovej, Andrejovi Kucerovi, Vasilovi Džmurovi.

Nový predseda OOR

Na rozšírenom plenárnom zasadnutí Okresnej odborovej rady sa v piatok 29.4.1989 definitívne rozhodlo o tom, že novým predsedom OOR sa stal doterajší vedúci odboru vnútorných vecí ONV JUDr. Vasil Štefanco. Význam rokovania podčiarkli svojou prítomnosťou predseda SOR Ivan Joňko, predseda Krajskej odborovej rady Juraj Čabai a vedúci tajomník OV KSS Jozef Bilas. (obr. príloha – obr. č. 10)

Putovná štandarda spojárom

Začiatkom mája 1989 sa zišli pracovníci Okresnej správy spojov vo Svidníku na slávnostnej konferencii, na ktorej hodnotili dosiahnuté výsledky vo svojej práci za minulý rok. Na konferencii sa zúčastnil riaditeľ východoslovenského riaditeľstva spojov Ing. Ivan Gombík CSc., námestník riaditeľa ústrednej správy spojov v Bratislave Ing. Ján Vlček a predsedníčka KVOZ pracovníkov spojov v Košiciach Anna Pekárová, ktorí odovzdali okresnej správe spojov vo Svidníku Putovnú štandardu riaditeľa Vs RS a TV pri Východoslovenskom riaditeľstve spojov v Košiciach.

Na záver pracujúci najlepšej OSS v kraji prijali spevnený socialistický záväzok k 45. výročiu SNP a KDO. (obr. č. 11)

40. rokov ČSAD

V piatok 18.5.1989 sme si pripomenuli 40. výročie organizovanej autobusovej dopravy vo Svidníku na slávnostnom aktíve pracujúcich DZ ČSAD vo Svidníku.

Deň stavbárov

Pri príležitosti dňa stavbárov hodnotili svoju činnosť pracujúci štátneho podniku stavebný podnik Svidník. Jeho staronovým riaditeľom je Ing. Milan German.

15. stretnutie troch generácií

Košice, Mesto mieru, bolo v piatok a v sobotu 18. a 19.8. 1989 dejiskom v poradí pätnásteho stretnutia troch generácií žien usporiadaného na počesť 45. výročia SNP. Naš okres a mesto reprezentovala 50 členná delegácia žien vedená predsedníčkou OV SZŽ Máriou Čobirkovou.

Súdrh Vasil Bil'ak na návšteve okresu

Počas rekreačného pobytu vo V. Tatrách prišiel na skok do svojho rodiska člen ÚV KSČ Vasil Bil'ak. Jeho prítomnosť v okrese využil vedúci tajomník OV KSS Jozef Bilas a pozval ho na stretnutie s popredným funkcionárskym aktívom dňa 2.8.1989. Po jeho dvojhodinovom vystúpení mu odovzdala červené klinčeky k 72. narodeninám tajomníčka OV SZŽ M. Fedorová.

Návšteva veteránov

V piatok 22.9.1989 navštívila náš okres a naše mesto skupina veteránov druhej svetovej vojny zo ZSSR, ktorá strávila niekoľko dní vo Východoslovenskom kraji. Medzi veteránmi bol aj generál Alexander Vasiljevovič Olšansky. Vo Svidníku položili kvety v areáli Pamätníka sovietskej armády a navštívili novú expozíciu v Dukelskom vojnovom múzeu. (obr. č. 12)

45. výročie KDO

Tohto roku si pripomenieme okrúhle 45. výročie KDO 7. októbra 1989 s nasledujúcim programom:

8:30 – kladenie vencov k Pamätníku ČSLA na Dukelskom priesmyku, odštartovanie štafety Dukla – Bratislava – Praha.

10:00 – odhalenie sochy armádneho generála Ludvíka Svobodu.

10:30 – kladenie vencov k Pamätníku sovietskej armády vo Svidníku.

11:00 – manifestácia pracujúcich a mládeže v amfiteátri vo Svidníku s týmto programom:

- hymna ČSSR
- otvorenie
- slávnostný prejav
- pozdravné vystúpenie vedúceho sovietskej delegácie
- zdravica sovietskemu ľudu
- Internacionála
- Kultúrny program

Rad práce

V predvečer 45. výročia Karpatsko-dukelskej operácie boli pracovníci Dukelského múzea ocenení Radom práce. Prezident republiky Gustáv Husák im ho udelil za významný prínos k rozvoju bojových tradícií a československo-sovietskeho priateľstva. Vyznamenanie odovzdal riaditeľovi múzea Dr. Ivanovi Mindošovi predseda vlády SSR Pavol Hrivnák.

Nežná revolúcia

Život v našom meste tak ako v celom našom štáte ovplyvnili udalosti zo 17. novembra 1989 v Prahe. Študenti tam usporiadali pokojnú manifestáciu na počesť študenta – Jána

Opletala, ktorého pred 50-imi rokmi zavraždili nemeckí fašisti. Táto pokojná demonštrácia bola brutálnym zásahom poriadkovými jednotkami ZNB a tzv. červenými baretmi – oddielom zvláštneho nasadenia rozohnaná. Stačila iskra a nastal výbuch. Začala sa vyslovovať nedôvera komunistickej strane, zdvihla sa vlna demonštrácii a štrajkov za slobodu stranických a štátnych funkcionárov. Vznikli ľudové hnutia – v Čechách Občianske fórum, na Slovensku Verejnosť proti násiliu. Na čele týchto hnutí boli predovšetkým študenti, umelci. Na podporu oprávnených požiadaviek občianskych iniciatív bol aj v našom meste zvolaný na pondelok 27.11.1989 výstražný dvojhodinový generálny štrajk. V čase štrajku sa zišlo na námestí Slobody vo Svidníku asi 800 – 1000 ľudí, študentov, pracujúcich. Najhlavnejšou požiadavkou sa stalo zrušenie Ústavy ČSSR o vedúcej úlohe strany v spoločnosti.

Po ďalších búrlivých dňoch podal OV KSS a jeho predsedníctvo demisiu na mimoriadnej okresnej konferencii KSS dňa 9. decembra 1989. Na OV KSS bol vytvorený akčný výbor, na čele ktorého stál Jozef Bilas. Takto aj v meste sa ukončilo obdobie monopolu jednej strany.

V meste vznikol koordinačný výbor Verejnosti proti násiliu, ktorý sa schádzal v zasadačke administratívnej budovy – bočný vchod od obchodného domu Jednota.

Sformovaný koordinačný výbor VPN v meste vystúpil dňa 8.12.1989 s týmito požiadavkami:

- okamžité odstúpenie OV KSS a jeho predsedníctva
- odstúpenie predsedu, podpredsedu, tajomníka OV NF SSR
- odstúpenie MsV KSS vo Svidníku
- odstúpenie skompromitovaných funkcionárov MsNV vo Svidníku
- okamžité odstúpenie z funkcie predsedu ONV a ostatných volených funkcionárov z vedúcich odborov ONV
- odňatie mandátov poslancov za okres Svidník vo Vs KNV, SNR a oboch komorách FZ
- s platnosťou ihneď zrušiť základné organizácie KSS na pracoviskách
- na uvoľnené miesta dočasne menovať kvalifikovaných odborníkov, neskompromitovaných a čestných občanov
- nestraničnosť okresných novín Dukla
- odovzdať budovu OV KSS občanom mesta na uspokojenie ich najnaliehavejších potrieb

Zdravotníctvo.

Okresná konferencia ČSČK

Dňa 28. januára 1989 sa v zasadačke OOR vo Svidníku zišlo 180 účastníkov okresnej konferencie československého červeného kríža. Zúčastnila sa na nej delegácia okresných stranických a štátnych orgánov na čele s tajomníkom OV KSS Jánom Kizom. Za SÚV ČSČK sa konferencie zúčastnil jeho člen MUDr. Mikuláš Pačuta. Správu o činnosti OV ČSČK vo Svidníku predniesol predseda OV ČSČK MUDr. Pavol Lipčák. Vyznamenaniami SÚV ČSČK a plaketou FV ČSČK bola ocenená práca MUDr. Márii Blichovej, Anny Janekovej, Anny

Stupákovej, Margity Kuzmovej, MUDr. Jaroslava Gubu. Medailu Za rozvoj okresu dostal Andrej Kriško.

Predsedom nového OV ČSČK sa stal opäť MUDr. Pavol Lipčák, vedúcou tajomníčkou Sakalíková. (obr. č. 3)

Čestný titul Zaslúžilý lekár pre MUDr. Jana Ivana

V závere minulého roka prevzal MUDr. Ján Ivan v Piešťanoch čestný titul Zaslúžilý lekár, ktorý mu udelila vláda SSR za prácu v liečebno-preventívnej starostlivosti. V súčasnosti pracuje ako vedúci odboru zdravotníctva ONV (od roku 1987) OÚNZ vo Svidníku. (obr. č. 14)

Chrípka

V celej vlasti sa v posledných dňoch januára a začiatkom februára rozšírilo chrípkové ochorenie, ktoré v niektorých mestách nadobudlo charakter epidémie. Vo Svidníku je zatiaľ situácia omnoho lepšia, aj keď sa ešte predpokladá, že po skončení školských prázdnin sa môže počet chrípkových ochorení zvýšiť. Preto bol vytvorený protichrípkový štáb, na čele ktorého je MUDr. František Marcinko, riaditeľ OÚNZ Svidník. Počnúc 9.2.1989 do odvolania bol vydaný zákaz návštev na všetkých lôžkových oddeleniach NsP armádneho generála Ludvíka Svobodu.

Nedostatok lekárov

Aj napriek značným pokrokom, ktoré sú dosahované v oblasti poskytnutia zdravotníckych služieb je potrebné zdôrazniť, že ešte stále zdravotníci nenaplnili stav lekárskeho miesta. Touto problematikou sa zaoberali aj na spoločnom zasadnutí rady ONV a predsedníctva, MUDr. Ján Ivan predložil niekoľko návrhov na vyriešenie tohto problému.

Oddelenie klinickej biochémie

Mnohí z nás už majú určité skúsenosti (väčšinou bolestivé) s oddelením klinickej biochémie, avšak nevidíme do jeho zákulisia. Pokúsime sa priblížiť jeden pracovný deň v roku 1989 na tomto oddelení:

Na oddelení sa denne vyšetruje 31 biochemických parametrov. Čas od 7:30 do 9 hodiny je určený na príjem a rozdeľovanie biologického materiálu podľa jednotlivých vyšetrení. V čase od 9 – 13 hodiny sa biologický materiál spracuje a potom analyzuje rôznymi chemickými a analytickými postupmi, čas analýzy sa musí presne dodržať. Najdlhšie – 3 a pol hodiny trvá vyšetrenie pečenej testov. Po ukončení celej série vyšetrení zapisuje laborantka výsledky do biochemickej knihy oddelenia.

Vydávanie výsledkov je o 14. hodine.

VI. Poddukelské lekárske dni

Slovenská rehabilitačná spoločnosť Slovenskej lekárskej spoločnosti, KÚNZ v Košiciach a OÚNZ vo Svidníku i Spolok lekárov SLS zorganizovali v polovici októbra 1989 VI. Poddukelský lekársky deň venovaný problematike rehabilitácii. Za Slovenskú rehabilitačnú spoločnosť bol prítomný jej predseda doc. MUDr. RNDr. Miroslav Palát, CSc., hlavný odborník pre rehabilitáciu v ČSR prof. MUDr. Vladimír Janda DrSc., odborník pre rehabilitáciu vo Východoslovenskom kraji MUDr. Štefan Bartek. Súčasťou VI. PLD bola aj výstava rehabilitačných a relaxačných prístrojov rakúskej firmy Bioromfort.

Nezabudli na dôchodcov

Začiatkom novembra sa uskutočnilo v Nemocnici s poliklinikou armádneho generála Ludvíka Svobodu vo Svidníku stretnutie 62 dôchodcov zdravotníkov a pracovníkov v zdravotníctve. Medzi prítomnými boli aj pamätníci formovania zdravotníctva v okrese. Začínalo sa s 12 pracovníkmi. V súčasnosti má OÚNZ 951 zamestnancov.

Nemocnica v číslach

V našom okrese sú zdravotnícke služby poskytované v nemocnici s poliklinikou, v samostatnej poliklinike a v 14 územných zdravotníckych obvodoch. Nemocničný lôžkový fond v súčasnosti pozostáva zo 460 postelí. V prvom polroku 1989 boli využité na 79,2 percent. Najvyššie využitie vykazuje doliečovacie oddelenie a najnižšie novorodenecké a detské oddelenie.

V desiatich nemocničných oddeleniach priemerne pracovalo 41 lekárov a na jedno lekárske miesto pripadlo 41 postelí. Na anesteziologicko-resuscitačnom oddelení sa jeden lekár staral o jednu posteľ, na ortopedickom oddelení na jedného lekára pripadlo 32 postelí. Priemerný ošetrovací čas všetkých chorých trval necelých pätnásť dní. Tento čas sa na ortopedickom oddelení predĺžil takmer na dvadsaťšesť dní. V prvom polroku 1989 bolo v ústavnom ošetrovaní 4 799 osôb, z ktorých 79 zomrelo, viac ako polovica na internom oddelení. Na novorodeneckom a detskom oddelení evidovali šesť úmrtí.

Kultúra.

15. svidnícky divadelný festival

Dňa 18. januára ožilo svidnícke javisko 15. svidníckym divadelným festivalom, venovaným 44. výročiu oslobodenia mesta Svidník

V prvý deň festivalu vystúpili členovia činohry štátneho divadla v Košiciach. Uviedli baletný večer v dvoch častiach Vívat Rosini.

Vo štvrtok 19. januára sa predstavili herci z Ukrajinského národného divadla v Prešove hrou Dmitrija Košeja Čardáš hory Melane.

V piatok 20. januára sa svidníckemu publiku predstavili herci z Tešínskeho divadla z Českého Tešína hrou Svadba pre celú Európu od Arkadija Arkanova a Grigorija Gorina.

V záverečný deň festivalu sa v sobotu predstavilo divadlo Jonáša Záborského z Prešova Antona Kreta Povedzte mojej materi.

Nezabudlo sa ani na najmenších divákov, ktorým patrili dve dopoludnia. Prvý deň festivalu 18.1.1989 sa deťom predstavilo Krajské bábkové divadlo z Banskej Bystrice hrou Dušana Duška Pišťáčík. V druhý deň festivalu sa uviedlo Bábkové divadlo z Košíc s hrou Vajíčko autora Borisa Aprilova. Počas festivalu bola vo vestibule MsKS Svidník sprístupnená výstava fotografií pod názvom Svidník súčasný a minulý. (obr. č. 4)

Detský tanečný súbor Makovička

Okresné osvetové stredisko vo Svidníku uskutočnilo 25. januára výber detí od 6-10 rokov pre novozaložený detský folklórny kolektív Makovička.

FFP – zima '89

6.2.1989 začal v kine Dukla vo Svidníku filmový festival pracujúcich – Zima '89. Na programe boli tieto filmy:

1. Iba deň – slovenský film
2. Anjel strážny – juhoslovanský film
3. Zbohom partia z mojej štvrte – sovietsky film
4. Bohom zabudnuté deti – nemecký film – bol ocenený v Berlíne Strieborným medveďom a hlavná predstaviteľka Marlel Marthinová získala Oscara za ženský výkon.
5. Príbeh lásky – taliansky film, vyznamenaný veľkou zvláštnou cenou poroty a cenou za ženský výkon na 43. MFF v Benátkach.
6. Dobří holuby se vracejí – český film.

Dukelské múzeum zatvorené

Z dôvodu novej rekonštrukcie expozície bolo zatvorené Dukelské múzeum od 15.2.1989 do 30.6.1989.

Galaprogram

Vo štvrtok 16.2.1989 sa uskutočnil v sále MsKS vo Svidníku galaprogram, v ktorom sa verejnosti predstavili najlepší recitátori Krajského festivalu v umeleckom prednese revolučnej prózy a sólisti divadla Jonáša Záborského v Prešove.

175. výročie narodenia T. H. Ševčenka

Dňa 9.3.1989 si základná organizácia Kultúrneho zväzu ukrajinských pracujúcich pri gymnáziu Dukelských hrdinov vo Svidníku pripomenula 175. výročie narodenia významného ukrajinského básnika, maliara a revolučného demokrata Tarasa Hrihoroviča Ševčenka. Prítomný bol aj tajomník ÚV KZUP v Prešove Ivan Pančura.

Burza kníh

S peknou myšlienkou prišiel Klub mladých vo Svidníku. Dňa 18. marca usporiadal predajnú burzu kníh vo vestibule MsKS. Okrem kníh sa na burze môžu predávať, respektíve vymieňať časopisy, skriptá, gramofónové platne či poštové známky.

Trinásta jar

V poradí trinásta svidnícka hudobná jar venovaná 45. výročiu SNP bola zahájená úvodným koncertom 18. apríla. Úvodné slovo predniesol riaditeľ MsKS vo Svidníku s. Vasil Lakata.

Program 13 SHJ:

18. apríla 1989 – Katarína Hanzelová – recitál z diel Lübeka, Backa, Langlaisa.

25. apríla 1989 – Andrea Franceschelli – Taliansko

Silvia Čáповá – Vizváryova

16. mája 1989 – Karol Petroviczi – husle

Anna Ličková – klavír

Pavel Kukl – flauta

25. mája – Musica aeterna.

Všetky koncerty sa uskutočnili v salóniku hotela Dukla o 19:00 hodine. Vstupné bolo desať korún.

Okresná prehliadka ZUČ JRD

V MsKS vo Svidníku sa 14.4.1989 uskutočnil V. ročník okresnej prehliadky záujmovo-umeleckej činnosti Deň kultúry JRD.

Výstava obrazov, sôch a grafiky

V rámci 45. výročia KDO otvorili Dukelské múzeum, v spolupráci s armádnym výtvarným štúdiom v Prahe výstavu obrazov, sôch, grafiky vo výstavnom pavilóne na Dukle.

XXXV. slávnosti 14.-18.6

Už po tridsiaty piaty krát sa pod heslom socialistickou kultúrou za prestavbu spoločnosti vo Svidníku uskutočnili XXXV. slávnosti ukrajinských pracujúcich v ČSSR. Ich program začal už v stredu 14. júna otvorením výstavy z tvorby Júliusa Mušku v Galérii D. Millého.

Ďalší program pokračoval takto:

15. júna (štvrtok)

19:30 hod. – vystúpenie najúspešnejšieho divadelného súboru z XXVIII. festivalu ukrajinskej drámy a umeleckého slova A. V. Duchnoviča v Medzilaborciach.

16. júna (piatok)

15:00 – otvorenie výstavy detských výtvarných prác Vs. kraja

19:30 – I. program: Spevy domova – slávnostný program speváckych zborov a recitátorov poézie a prózy pri príležitosti 45. výročia SNP a KDO.

21:30 – II. program: Na krídlach melódií – vystúpenie skupiny Kontakty zo Svidníka – laureáta VIII. súťažnej prehliadky ukrajinských vokálno-inštrumentálnych skupín v Stakčíne.

17. júna (sobota)

16:00 – kladenie vencov k pamätníku Čs. armády na Dukle

17:00 – III. program: Z detskej studničky – program detských folklórnych súborov a sólistov.

18:00 – IV. program: Z prameňov našich predkov, Program detských folklórnych skupín.

21:00 – V. program: Zvítanie – vystúpenie domácich, hosťujúcich, zahraničných súborov a sólistov – interpretov ľudových piesní.

18. júna (nedeľa)

9:00 – kladenie vencov k pamätníku Sovietskej armády vo Svidníku.

10:00 – VI. program: Stretnutie s piesňou – vystúpenie ľudových hudieb a sólistov, folklórnych skupín a súborov, súboru z USSR.

12:00 – VII. program: Poklady ľudu – vystúpenie folklórnych skupín v priestoroch skanzenu.

14:00 – VIII. program: Pod slnkom slobody – slávnostné stretnutie pracujúcich. Vystúpenie detských folklórnych súborov a speváckych skupín.

Zo zahraničných súborov na festivale vystúpili vokálno-choreografický súbor z Rovenskej oblasti z Ukrajiny, detsko-mládežnícky súbor z Pazardžika z Bulharskej ľudovej republiky, folklórny súbor z Nového Sadu v Juhoslávii.

Pre mládež

18. augusta sa v amfiteátri vo Svidníku predstavila trojica populárnych spevákov – Alan Roy Scott (USA), Vašo Patejdl, Beáta Dubasová. Ich vystúpenie malo veľký úspech hlavne u tých neskôr narodených.

Sprievodca po galérii

Východoslovenské vydavateľstvo v Košiciach vydalo začiatkom augusta 1989 Sprievodcu po expozícii galérie Dezidera Millyho Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku. Zostavil ho PhDr. Miroslav Sopoliga, CSc., ktorý je autorom predhovoru. Autorom textu je Vladimír Grešlík, historik umenia. Publikácia má náklad 4 000 kusov, 125 strán, cena 25 Kčs.

Seminár k 45. výročiu KDO

Koncom septembra zorganizovala okresná knižnica vo Svidníku pri príležitosti 45. výročia KDO pre profesionálnych a neprofesionálnych knihovníkov seminár. Podujatie bolo doplnené výstavou kníh pod názvom Dukla – brána slobody.

Klub VTČM začína

Pre urýchlenie a širší rozvoj vedecko-technickej činnosti mládeže (VTČM) boli pri Socialistickom zväze mládeže zriadené kluby VTČM. 1. septembra začal aj u nás pracovať klub VTČM, ktorý bol dočasne umiestnený v priestoroch robotníckeho hotela (poliklinika Juh) na ulici Sovietskych hrdinov. V klube pracovali dva krúžky a to krúžok výpočtovej techniky a elektrotechnický krúžok. Vedúcim klubu sa stal Ing. Ján Polovčík.

FFP – leto '89

Desať večerných predstavení tridsiateho filmového festivalu pracujúcich videlo v hľadisku svidníckeho amfiteátra vyše 20 tisíc divákov, čo predstavuje viac ako 160 tisíc korún. Najväčšiu návštevnosť 3 100 divákov zaznamenali na českej komédii Slunce, seno a pár facek. Medzi úspešne tituly sa zaradili aj Úder otvorenou dlaňou (ČLR), Krása neresti (SFRJ), Okno zo spálne (USA), Malá Viera (ZSSR).

Medzi 28 mestami Slovenska, v ktorých prebiehal FFP- leto '89 patrí nášmu mestu v hodnotení návštevnosti pozícia v strede rebríčka.

Skansen v lete

Aj keď do konečnej podoby svidníckeho múzea ľudovej architektúry chýba ešte 3-4 roky mravenčej práce múzejníkov remeselníkov, drevenice nad mestom už teraz priťahujú pozornosť stoviek návštevníkov nášho okresného sídla. Zvlášť rušno je v skanzene v týchto letných dňoch, lebo Dukelské múzeum kvôli prestavbe svojej expozície neprijíma. Zaujímavá expozícia obsahuje tri desiatky drevených domov, hospodárskych stavenísk, školu, kostol... Múzeum ukrajinskej kultúry zabezpečuje výstavbu komunikácii a kováčskej dielne. Súčasťou drevenej dediny bude aj vstupná budova so štýlovou reštauráciou. Návštevné hodiny v skanzene sú utorok – piatok od 8:30 – 16:00 hodine, v sobotu a v nedeľu do 14-ej hodiny.

Svidnícka hudobná jeseň

Štrnástu svidnícku hudobnú jeseň ukončil Brass quintet Bratislava, ktorý sa predstavil v salóne svidníckeho hotela Dukla vo štvrtok 23. novembra. Na troch koncertoch 14. SHJ vystúpilo spolu dvadsaťdeväť umelcov, ktorých výkony sledovalo asi 120 divákov, prevažne študentiek SPŠO vo Svidníku.

Školstvo.

Oceňovanie práce

Pri príležitosti 50. narodenín ocenili prácu učiteľa LŠU vo Svidníku Imricha Makaru medailou Za rozvoj Východoslovenského kraja a pozdravným listom predsedníctva OV KSS.

Pri príležitosti Dňa učiteľov bola na Bratislavský hrad pozvaná aj metodička okresného pedagogického strediska Božena Miľová. Za dlhoročnú učiteľskú a pedagogickú prácu jej bol udelený titul Zaslúžilý učiteľ.

Deň učiteľov

V piatok 31.3.1989 vyvrcholili okresné oslavy dňa učiteľov. Najlepších učiteľov a výchovných pracovníkov prijali v dopoludňajších hodinách predstavitelia okresu. Osláv dňa učiteľov sa zúčastnili i delegácie z družobného Rachovského okresu v ZSSR, ktorý viedol Vladimír Petrovič Zakurenjy a delegácia z Poľskej ľudovej republiky vedená Alexandrom Nowakom. Titul zaslúžilý učiteľ udelili Anne Cuperovej, zástupkyni riaditeľa ZŠ armádneho generála L. Svobodu vo Svidníku a Božene Miľovej z OPS. Čestné uznanie Vs KNV dostal kolektív pracovníkov LŠU vo Svidníku a Anton Horvát učiteľ ZŠ armádneho generála Ludvíka Svobodu.

Dvojjmennosť

Už dlhšiu dobu patrí k najpálčivejším problémom v oblasti školstva hlavne v oboch mestách okresu dvojjmennosť vo vyučovaní žiakov základných škôl. Dvojjmenné vyučovanie žiakov je následkom nedostatočnej materiálno-technickej základne. K zmierneniu tohto stavu by malo dôjsť po dokončení výstavby novej 12 triednej ZŠ na sídlisku Dukla vo Svidníku v roku 1990.

V roku 1990 sa počíta s prístavbou I. ZŠ vo Svidníku a v roku 1991 s prístavbou II. ZŠ s kapacitou 6 učební s ukončením v roku 1994.

Letné pionierske tábory

Uznesením predsedníctva OOR vo Svidníku za usporiadateľov letnej pionierskej rekreácie boli určené z mesta Svidník závodné výbory OZKN, SPP, pri Lesnom závode, NsP Svidník.

SPP má svoj pioniersky tábor umiestnený v objekte SOUS. V tábore sa odrekreovalo okolo 120 detí, medzi nimi 86 zo zahraničia – NDR, ZSSR a PLR. Viac ako 100 detí, z toho štyridsať z PLR sa odrekreovalo v PT organizovanom ZV ROH OZKN. Lesný závod vo Svidníku zabezpečil rekreáciu 130 detí v objekte SPŠ chemickej v Humennom. NsP vo Svidníku po prvýkrát zorganizovala PT pre 88 detí v SOU baníckom v Rožňave.

Nové SOUO

V piatok 8. septembra 1989 otvoril podpredseda vlády SSR a predseda štátnej plánovacej komisie Vladimír Lexa novovybudované priestory Stredného odborného učilišťa odevného (SOUO) vo Svidníku. Kľúče od novostavby prevzal riaditeľ učilišťa Michal Šandala. Učilište postavili Pozemné stavby š. p. Prešov závod 04 v Bardejove s rozpočtovým nákladom 38 650 tisíc korún. Okrem učilišťa otvorili aj nové kaderníctvo v areáli závodu pre

pracovníčky závodu. Delegáciu krajských orgánov viedol člen predsedníctva Vs KV KSS a predseda Vs KNV Rudolf Schuster, za okres vedúci tajomník OV KSS Jozef Bilas.

O škole

V okrese 1989/90 nastúpilo do základných škôl v triedach 1-8 viac ako 6 280 žiakov, z toho v okresnom meste 2350. Prvákov bude zhruba 830, v okresnom meste 332.

Ešte stále bude na základných školách dvojzmenné vyučovanie. Na vyučovanie v druhej zmene je odkázaných vo Svidníku 20 tried. Pretrváva nedostatok učiteľov pre ročníky 1-4 (11 miest), chýbajú tiež učitelia fyziky, matematiky a chémie.

SOUS v meste

Stredné odborné učilište strojárske pri k. p. SPP vo Svidníku oslávi v budúcom roku 10 rokov svojej činnosti. Dnes v ňom študuje 283 žiakov denného štúdia v študijných odboroch mechanik strojov a zariadení a mechanik silnoprúdových zariadení; v učebných odboroch – obrábač kovov, strojový mechanik pre stroje a zariadenia.

O výchovno-vzdelávací proces sa stará 19 učiteľov a vychovávateľov a 15 majstrov odbornej výchovy.

Šport.

Okresné majstrovstvo vo volejbale

Po ukončení jesennej časti okresných majstrovstiev vo volejbale vybojovali muži OZKN Svidník prvú priečku, z ôsmich zápasov ani jeden neprehrali. Ďalší svidnícky zástupca v OM mužov ČH Svidník sa umiestnila na 6. mieste. V súťaži štartuje celkom 9 družstiev.

Výstup na Nástavok

Tradičným výstupom na najvyšší bod nášho okresu Nástavok (752 m. n. m.) privítali rok 1989 skalní turisti z TJ Turista Svidník.

Škola šmyku

Okresný výbor Zväzarmu usporiadal v sobotu 14.1.1989 školu šmyku, na ktorej sa zúčastnilo 28 milovníkov motorizmu. V rámci nej sa uskutočnilo aj súťažné závodenie, v ktorom sa hodnotila rýchlosť jazdy, jej presnosť pomedzi kužele a pevnosť zastavenia v určitom priestore. Víťazom sa stal Alexander Palička z MO Zväzarmu Svidník. Najstarším účastníkom bol 65 ročný Juraj Mihalco.

Zimný zraz turistov

Výbor zväzu turistiky OV ČSZTV v spolupráci s TJ Turista Svidník usporiadal v dňoch 14.-15.1.1989 IX. ročník Zimného zrazu turistov pri príležitosti ČSS '90 a 45. výročia oslobodenia mesta Svidník. V 1. deň zrazu sa uskutočnil lyžiarsky pochod na trase Kr. Čierne – Pacutová – Svidník v dĺžke 18 km.

V druhý deň boli pripravené dve trasy. Prvá dlhšia Dukla – Javorie – Svidník merala 27 km, druhá Koštia Dukla – Javorie – Kružlová merala 20 km.

Mala biela stopa

Na počesť 40. výročia založenia Pionierskej organizácie v Československu a v rámci pred spartakiádnej aktivity usporiadali školské, mládežnícke a telovýchovné organizácie prvý ročník Malej bielej stopy hrdinov Dukly, lyžoturistický pochod na trase Svidník pamätník SA – Lesopark – Jedľová – Kapišová – Svidník.

Premiéra príťažlivého podujatia prebiehala dňa 4.2.1989 za pomerne priaznivého počasia a dobrých snehových podmienok. Zúčastnilo sa na nej vyše dvesto lyžoturistov, ale aj turistov – chodcov zo Svidníka a okolia. Trasa merala 10 km a profilom vyhovovala všetkým zúčastneným, malým i veľkým. V cieľi bolo pre každého pripravené občerstvenie, účastnícky diplom i sladkosť.

Klub športového potápania Koral

V decembri 1988 uplynulo 15 rokov od založenia klubu športového potápania a branného vodáctva Koral vo Svidníku, ktorý sa radi k najaktívnejším základným organizáciám Zväzarmu v okrese. Je zameraný na výcvik športového potápania, tréning a súťaženie a záujmovo-rekreačnú aktivitu.

Beh ulicami mesta

V nedeľu 16.4.1989 odštartoval v areáli amfiteátra Beh ulicami mesta, ktorý organizuje ČH Svidník. Trať hlavnej kategórie merala 15 km. Začiatok bol na Festivalovej ulici, otočka na konci obce Ladomirová a cieľ späť na Festivalovej ulici. Medzi ženami bola najúspešnejšia Marta Varchulová, medzi mužmi Mikuláš Vrábek (Lok. Vranov), Ondrej Revák (Bardejov), Ladislav Maras (Prešov), Miroslav Haník (Tesla Stropkov).

VI. ročník Behu mieru Údolím smrti

Na štart 6. ročníka Behu mieru Údolím smrti sa 30.8.1989 postavilo len 37 pretekárov. Víťazom sa stal Gula (Košice), druhý bol Haník (Tesla Stropkov), tretí Bujdoš (Tesla Stropkov).

Na 17. mieste skončil pretekár TJ Turista Svidník Kmit'.

30. ročník Behu mieru

Výbornú úroveň mal aj 3.9.1989 odštartovaný cestný Beh mieru Dukla – Svidník. Oproti predošlým ročníkom bola však trať kratšia o zhruba 400 m. Na štarte bolo 91 pretekárov a 3 pretekárky.

Prvý bol Miroslav Hanik (Tesla Stropkov), druhý Ján Gula (Košice), tretí Ján Medvedz (Tesla Stropkov).

Na 28. mieste dobehol prvý Svidničan Milan Lukačišin. U žien zvíťazila Helena Mitrová z Lok. Vranov.

Plavecký maratón

Okresný dom pionierov a mládeže vo Svidníku v spolupráci s OV ČSTV a OV ČSČK usporiadal tretí ročník plaveckého maratónu žiakov základných škôl mesta 200 x 50 m. Dve štafety zaplávali za tri hodiny 32 minút a dve sekundy.

OZKN pred novým súťažným ročníkom

Už štvrtý rok budú bojovať futbalisti OZKN Svidník v krajských futbalových majstrovstvách. Do tohtoročného vstupujú 13.8.1989 pod vedením Andreja Paňka.

42. majstrovstvá ČSSR v DPBZ

Východoslovenský krajský výbor Zväzarmu v Košiciach v spolupráci s OV Zväzarmu vo Svidníku bol poverený usporiadaním 42. majstrovstiev ČSSR v Dukelských pretekoch brannej zdatnosti. Súčasťou majstrovstiev je aj Týždeň brannej aktivity, ktorý v našom okrese bude slávnostne otvorený 28. septembra.

Počasie.

Zima 1988 -1989 mala neobyčajný priebeh. Začala veľmi skoro už koncom októbra 1988. Prvé mrazivé dni sa objavili už 20. októbra 1988. Na Vianoce bolo ale daždivo, dokonca sa vyskytli aj búrky s bleskom. Pozoruhodné bolo, že celé tri mesiace, t. j. december, január a február sa objavilo slniečko iba 3-4 dni. 31. januára všetkých prekvapila veľká poľadovica. Koncom februára nastalo veľké oteplenie. Prvý marcový týždeň už bol v znamení začínajúcej jari, objavil sa podbeľ liečivý. Koniec apríla a začiatok mája bol nečakane veľmi chladný a daždivý.

Letné mesiace boli striedavo horúce a daždivé, no nevyskytli sa žiadne nepredvídané udalosti. Jeseň bola teplá a suchá. Zima '88 -'89 bola opäť netypická. Výrazné oteplenie sme zaznamenali 15.12.1989, tepla vlna vyvrcholila 17.12., kedy teplomer vystúpil na slnku až na rekordných +23 °C.

Aj v ďalších dňoch trvalo takéto teplé počasie. Vianoce boli na blate a sneh už do konca roka nenapadol.